



บทความวิจัย

เรื่อง ลวดลายบนคันท้องสำริดสมัยโคะฟุน

โดย

นางสาวอภิวรรณ ขุนจันทร์

รหัสนักศึกษา 05540668

เสนอ

อาจารย์สุพิชฌาย์ แสงสุขเอี่ยม

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450109-54 การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2557

หัวข้อสารนิพนธ์	ลวดลายบนคันท่องสำริดในสมัยโคะฟุน
ชื่อนักศึกษา	นางสาวอภิวรรณ ชุนจันทร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์สุพิชฌาย์ แสงสุขเอี่ยม
สาขาวิชาเอเชียศึกษา	คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงที่มาและแนวความคิด ลักษณะลวดลาย ตลอดจนพัฒนาการของลวดลาย ซึ่งสอดคล้องกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์บนคันท่องสำริดในสมัยโคะฟุน ข้อมูลที่นำมาศึกษาและวิเคราะห์ในครั้งนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมจากหนังสือที่เกี่ยวข้องกับศิลปะของญี่ปุ่น จีน และเกาหลี รวมถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากอินเทอร์เน็ต โดยข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลของคันท่องสำริดในสมัยโคะฟุน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อาจารย์วิเคราะห์เพื่อศึกษาลวดลายที่ปรากฏบนคันท่องสำริด

ศิลปะในสมัยโคะฟุนได้รับอิทธิพลมาจากอารยธรรมของจีนและอารยธรรมของเกาหลีเข้ามาเป็นจำนวนมาก ทั้งเรื่องของการผลิตเครื่องโลหะ เครื่องปั้นดินเผา และตัวอักษร เป็นต้น อาจถือได้ว่าสมัยโคะฟุนนี้เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่ทำให้ศิลปะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก คำว่า โคะฟุน (古墳 / Kofun) หมายถึง เนินสุสานโบราณที่เป็นของชนชั้นหัวหน้าเผ่า นักรบ และจักรพรรดิซึ่งในสมัยโคะฟุนนี้เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ตอนต้น แม้สมัยดังกล่าวจะยังไม่มีตัวหนังสือใช้ แต่จากเอกสารจีนและจดหมายเหตุญี่ปุ่นตลอดจนผลงานศิลปะที่เหลืออยู่ทำให้เราได้ทราบความเป็นมาของชาวญี่ปุ่นในสมัยโคะฟุนได้ค่อนข้างแจ่มชัดผ่านทางงานศิลปะและหลักฐานที่เหลืออยู่

คันท่องสำริดในสมัยโคะฟุนนี้ใช้ในความหมายที่เกี่ยวกับวิญญาณ ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งสัญลักษณ์ทางวิญญาณเป็นที่อยู่อาศัยของวิญญาณและเป็นเครื่องส่องแสงสว่าง นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องแสดงฐานะชั้นสูงทางสังคมอีกด้วย ซึ่งคันท่องสำริดที่ใช้เป็นเครื่องประดับสุสานเริ่มเสื่อมความนิยมลงตั้งแต่ศตวรรษที่ 5 เป็นต้นไปเพราะส่วนที่ผลิตจากฝีมือช่างพื้นเมืองมีคุณภาพไม่ดีทั้งเนื้อวัสดุและฝีมือการผลิตทำให้มีขนาดเล็กกล่งแต่ทว่าลวดลายที่ปรากฏบนคันท่องเป็นสิ่งที่น่าศึกษาค้นคว้าเพราะสะท้อนให้เห็นถึงแนวความคิดของช่างฝีมือพื้นเมือง และก่อให้เกิดมโนภาพของสังคมในสมัยนั้น

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ

บทที่

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	5
สมมุติฐาน	5
ขอบเขตการศึกษา	5
ขั้นตอนและวิธีการศึกษา	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6

2. วิเคราะห์

2.1 ความเป็นมาของประวัติศาสตร์ศิลปะญี่ปุ่นในสมัยโคะฟุน	7
2.2 ศิลปะที่พบในสมัยโคะฟุน	9
2.3 คันฉ่องสำริดคืออะไร	11
2.4 ลวดลายที่ปรากฏบนคันฉ่องสำริด	11

3. วิเคราะห์

3.1 วิเคราะห์ลวดลายบนคันฉ่องสำริดในสมัยโคะฟุน	
3.1.1 อธิบายลวดลายบนคันฉ่อง	12
3.1.2 พัฒนาการของคันฉ่องสำริดในสมัยโคะฟุน	24
3.1.3 อิทธิพลที่ได้รับของลวดลายคันฉ่องสำริดในสมัยโคะฟุน	24

4. สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผลการศึกษา	25
4.2 ข้อเสนอแนะ	25

บรรณานุกรม

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ญี่ปุ่นเป็นประเทศหนึ่งที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนาน เมื่อประมาณ 500 ถึง 300 ปีก่อนคริสต์ศักราช จนถึงกลางศตวรรษที่ 3 ญี่ปุ่นได้เปลี่ยนระบบเข้าสู่ยุค ยะโยอิ (弥生時代 / Yayoi period) ช่วงต้นของยุคยะโยอินั้นปรากฏให้เห็นถึงการเกษตร เช่น/การปลูกข้าว การทำเครื่องใช้โลหะ และการบูชา ฤๅษีปีศาจซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่ได้รับมาจากเกาหลีและจีนเป็นต้น ยุคนี้ชาวญี่ปุ่นใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ที่ทำด้วยเหล็กในการเพาะปลูกเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และใช้ดาบที่ทำด้วยทองแดงและกระจกสำริดในการ ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา การจัดแบ่งงานทำให้ช่องว่างระหว่างผู้ปกครองดินแดนและผู้อยู่ใต้การปกครอง กว้างขึ้น จึงทำให้เกิดรัฐเล็กๆจำนวนมากทั่วประเทศ และการกล่าวถึงญี่ปุ่นครั้งแรกปรากฏขึ้นในบันทึกของ ราชสำนักจีนในสมัยราชวงศ์ฮั่น ในปี 57 ก่อนคริสตกาลที่กล่าวถึงชาววะ ซ้ำมน้ำข้ามทะเลเพื่อมาส่งบรรณาการ โดยมีผู้ปกครองเป็นสตรีชื่อว่าฮิมโอะแห่งยะมะไทโตะกุ

ต่อมาในศตวรรษที่ 4 เรื่อยมาจนถึงการเข้ามาของศาสนาพุทธ เรียกว่า/ยุคโคะฟุน (古墳時代 /Kofun period)ซึ่งตั้งชื่อตามสุสานที่นิยมสร้างขึ้นกันในยุคดังกล่าวทั่วประเทศ รัฐเล็กๆก็ค่อยๆรวมตัวกันและ ต่อมาไม่นานก็มีชาวจีนจำนวนหนึ่งย้ายมาตั้งถิ่นฐานในญี่ปุ่นและนำอารยธรรมแบบจีนมาเผยแพร่ในญี่ปุ่น ซึ่ง ขณะนั้นอารยธรรมญี่ปุ่นยังไม่เจริญมากเท่าไร ทำให้อารยธรรมญี่ปุ่นส่วนมากรับอิทธิพลมาจากจีน โดยดูได้จากจดหมายเหตุจีนเหว่ยจิ และจดหมายเหตุญี่ปุ่น โดยจดหมายเหตุเหว่ยจิแห่งสามอาณาจักรของจีนนั้น กล่าวถึงพวกชาววะ ซึ่งเป็นชนเผ่าที่ขี้นมามาจากทางตะวันออกเฉียงเหนือจรูกรานผ่านมาทางแคว้นเล่อลิ่งของจีน บนคาบสมุทรเกาหลี และตั้งถิ่นฐานอยู่ในเกาหลีตอนใต้และข้ามช่องแคบมายังเกาะคิวชูตอนเหนือ ชาววะเป็น พวกที่มีวัฒนธรรมสูง รู้จักการกลีกรรรม การจักสานสิ่งทอ และรู้จักการประมง อยู่รวมกันเป็นสังคมที่มีการจัด ระเบียบเป็นอย่างดี และจดหมายเหตุญี่ปุ่นสองฉบับคือ โคจิกิ และนิฮงโชกิ ได้กล่าวถึงบรรพบุรุษของชาว ญี่ปุ่นที่สืบเชื้อสายมาจากเทพบนสวรรค์เชื้อสายของเทพแห่งพระอาทิตย์เสด็จลงมาตั้งถิ่นฐานบนโลกพร้อม ด้วยเครื่องราชกกุธภัณฑ์สามอย่างคือ คันฉ่องสัมฤทธิ์ ดาบเหล็ก และเพชรรูปโค้งมะกะตะมะ พระองค์ได้ สถาปนาอาณาจักรยามาโตะขึ้น และเชื้อสายของพระองค์ได้แผ่อำนาจเขตจากคันทโตะไปจนถึงคาบสมุทรเกาหลี ตอนใต้ ปฐมจักรพรรดิแห่งอาณาจักรยามาโตะ มีพระนามว่า “จิมมุ” แปลว่านักรบแห่งสวรรค์ การแผ่อำนาจ ทางการเมืองของอาณาจักรยามาโตะมีกล่าวในประวัติศาสตร์เกาหลี และแห่งศิลาจารึกของพระเจ้ากวางเกโต แห่งอาณาจักรโกกูเรียว ที่บ่งบอกถึงอำนาจของญี่ปุ่นที่แผ่เข้าไปยังดินแดนแถบคาบสมุทรทางตอนใต้ของคาบสมุทร เกาหลีและสถาปนาเมืองของตนเองขึ้นเรียกว่า “มิมะนะ” ด้วยเหตุนี้เองทำให้ต่อมากลุ่มผู้มีความเข้มแข็งทาง การเมืองได้พัฒนาทางการเกษตร ขณะนั้นเองทำให้วัฒนธรรมจีนรวมทั้งลัทธิขงจื้อและศาสนาพุทธได้ เผยแพร่เข้ามาในประเทศญี่ปุ่นผ่านทางเกาหลี และได้มีการติดต่อระหว่างญี่ปุ่นกับดินแดนบนคาบสมุทรเกาหลี ทำให้ญี่ปุ่นได้รับอารยธรรม อิทธิพลศิลปะ และอุตสาหกรรมต่างๆของเกาหลีมาด้วย เช่น การทอผ้า งานโลหะ การต่อเรือเป็นต้น และญี่ปุ่นยังได้รับเอาตัวอักษรแบบจีนซึ่งมีรากฐานมาจากอักษรภาพมาใช้ด้วย ใน

ขณะเดียวกันในยุคโคะฟุนนี้มีการสร้างเนินหลุมศพขนาดใหญ่ขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงการแบ่งชนชั้นวรรณะในสังคมเกษตรกรรม เนินหลุมศพหลายหลุมมีการประดับตกแต่งด้วยรูปปั้นดินเผา เช่นรูปทหาร รูปเรือ รูปบ้าน หรือสัตว์ต่างๆ เป็นต้น แต่เนินหลุมศพที่มีชื่อเสียงที่สุดคือเนินหลุมศพของจักรพรรดิโชโตะกุ ที่มีลักษณะเด่นเป็นเหมือนรูปกุญแจ มีคูน้ำล้อมรอบสามด้าน และภายในสุสานจะต่างจากเนินสุสานทั่วไป เพราะเนินสุสานแห่งนี้ประดับไปด้วยเครื่องสำริดต่างๆ ซึ่งเป็นเครื่องสำริดของชนชั้นสูงเท่านั้น

ดังนั้นศิลปะในสมัยโคะฟุนเพราะศิลปะในสมัยนี้ได้รับอิทธิพลมาจากอารยธรรมของจีนและอารยธรรมของเกาหลีเข้ามาเป็นจำนวนมาก ทั้งเรื่องของการผลิตเครื่องโลหะ เครื่องปั้นดินเผา และตัวอักษร เป็นต้น อาจถือได้ว่าสมัยโคะฟุนนี้เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่ทำให้ศิลปะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก คำว่า โคะฟุน (古墳 / Kofun) หมายถึง เนินสุสานโบราณที่เป็นของชนชั้นหัวหน้าเผ่า นักรบ และจักรพรรดิซึ่งในสมัยโคะฟุนนี้เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ตอนต้น แม้สมัยดังกล่าวจะยังไม่มีตัวหนังสือใช้ แต่จากเอกสารจีนและจดหมายเหตุญี่ปุ่นตลอดจนผลงานศิลปะที่เหลืออยู่ทำให้เราได้ทราบความเป็นมาของชาวญี่ปุ่นในสมัยโคะฟุนได้ค่อนข้างแจ่มชัดผ่านทางงานศิลปะและหลักฐานที่เหลืออยู่ ซึ่งในสมัยนี้มีชาวเกาหลีได้อพยพลี้ภัยมาจากสงครามและได้นำความรู้ทั้งด้านการช่างและวัฒนธรรมอื่นๆเข้ามาเผยแพร่แก่ชาวพื้นเมืองด้วยนอกจากนี้ยังมีวัฒนธรรมจีนเข้ามามีบทบาทอีกจึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเกษตรกรรม การผลิตงานฝีมือ และระเบียบสังคมด้วยแต่ที่เห็นได้ชัดๆเลยคือประเพณีการสร้างสุสานเนินดินภายใต้แรงบันดาลใจจากเกาหลีเพื่อบรรจุร่างผู้ตายของตระกูลที่มีอิทธิพลตามท้องถิ่นและมีการบรรจุเครื่องประดับสุสานอย่างหุรหุราและฟุเมิเพื่อจมนกลายเป็นงานศิลปะที่สำคัญ

การสร้างสุสานในสมัยโคะฟุนนี้เครื่องประดับสุสานที่สำคัญ มีสามอย่างด้วยกันคือ คันฉ่องสัมฤทธิ์ ดาบสัมฤทธิ์ และลูกปัดหินไค้มะกะตะมะ ทั้งสามสิ่งนี้กลายเป็นสัญลักษณ์ของตระกูลที่มีอำนาจในท้องถิ่นนั้นๆ และในบรรดาเครื่องประดับสุสานนี้ดูเหมือนว่าคันฉ่องสัมฤทธิ์จะมีความสำคัญมากและจัดเป็นเครื่องแสดงอำนาจหนึ่งในสามอย่างมักพบฝังอยู่ในสุสานของตระกูลหัวหน้าท้องถิ่นหรือชนชั้นสูง คันฉ่องสัมฤทธิ์ที่พบมีทั้งนำเข้ามาจากจีนสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันออกและสมัยสามอาณาจักรซึ่งตกทอดสืบกันมาในตระกูลที่มีอำนาจ ขณะเดียวกันก็มีคันฉ่องชนิดที่ช่างฝีมือชาวพื้นเมืองในสมัยโคะฟุนพยายามลอกเลียนแบบของนำเข้าจากจีนโดยชนิดหลังนี้จะมีคุณภาพด้อยกว่าชนิดแรก เช่นเนื้อโลหะที่บางกว่า อีกทั้งยังเป็นหลักฐานยืนยันว่าช่างฝีมือชาวพื้นเมืองไม่เข้าใจความหายากซึ่งในลวดลายที่ปรากฏบนคันฉ่อง ซึ่งคันฉ่องของจีนมักทำเป็นเรื่องราวความเชื่อในลัทธิเต๋า ความเป็นอมตะ และคำจารึกต่างๆ เป็นต้น

คันฉ่องสัมฤทธิ์ในสมัยโคะฟุนนี้ใช้ในความหมายที่เกี่ยวกับวิญญาณ ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งสัญลักษณ์ทางวิญญาณเป็นที่อยู่อาศัยของวิญญาณและเป็นเครื่องส่องแสงสว่าง นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องแสดงฐานะชั้นสูงทางสังคมอีกด้วย ซึ่งคันฉ่องสัมฤทธิ์ที่ใช้เป็นเครื่องประดับสุสานเริ่มเสื่อมความนิยมลงตั้งแต่ศตวรรษที่5เป็นต้นไป เพราะส่วนที่ผลิตจากฝีมือช่างพื้นเมืองมีคุณภาพไม่ดีทั้งเนื้อวัสดุและมีมือการผลิตทำให้มีขนาดเล็กกลงแต่ทว่าลวดลายที่ปรากฏบนคันฉ่องเป็นสิ่งที่น่าศึกษาค้นคว้าเพราะสะท้อนให้เห็นถึงแนวความคิดของช่างฝีมือพื้นเมือง และก่อให้เกิดมโนภาพของสังคมในสมัยนั้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ศึกษาลวดลายที่ปรากฏบนคันฉ่องในสมัยโคะฟุน เพื่อทราบถึงที่มาและแนวความคิด ลักษณะลวดลาย ตลอดจนพัฒนาการของลวดลาย ซึ่งสอดคล้องกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์

สมมุติฐาน

อิทธิพลจากจีนและเกาหลีแพร่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันและงานพิธีกรรมของชาวพื้นเมือง วิถีชีวิต ลัทธิศาสนาและศิลปะวัฒนธรรม ในสมัยโคะฟุน

ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาลวดลายบนคันฉ่องสัมฤทธิ์ในสมัยโคะฟุน และอิทธิพลจากจีนและเกาหลีที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันและงานพิธีกรรมของชาวพื้นเมืองในสมัยโคะฟุน

ขั้นตอนการศึกษา

1. เก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารและข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำรายงาน
2. เก็บรวบรวมเอกสารและข้อมูลทางศิลปะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำรายงาน
3. วิเคราะห์ข้อมูลทางประวัติศาสตร์
4. วิเคราะห์ข้อมูลทางศิลปะ
5. สรุปผลและนำเสนอข้อมูล

ประโยชน์ของการศึกษา

1. ศึกษาลวดลายบนคันฉ่องที่ปรากฏในสมัยโคะฟุนเพื่อทราบถึงที่มาของลวดลาย และแนวความคิด
2. ศึกษาลักษณะของลวดลาย และพัฒนาการของลวดลายที่ปรากฏบนคันฉ่องในสมัยโคะฟุน
3. เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจและผู้ที่ทำการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่ใช้เป็นกรอบความคิดในการวิจัยได้แก่ หนังสือประวัติศาสตร์ศิลปะญี่ปุ่น

1. ประวัติศาสตร์ศิลปะญี่ปุ่น

มาลินี คัมภีร์ญาณนนท์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร เขียนหนังสือเรื่อง

“ประวัติศาสตร์ศิลปะญี่ปุ่น” กล่าวถึง กล่าวถึงประวัติศาสตร์และรูปแบบศิลปะของญี่ปุ่นในแต่ละยุคตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนกระทั่งถึงสมัยเมจิ โดยยกตัวอย่างสำหรับศิลปะที่โดดเด่นในแต่ละยุคมาเพื่ออธิบายถึงลักษณะเฉพาะของศิลปะในแต่ละยุคสมัย

สำหรับในสมัยก่อนประวัติศาสตร์นั้นประวัติศาสตร์ เริ่มตั้งแต่สมัยโซมอน ซึ่งมีผลงานศิลปกรรมประเภทเครื่องปั้นดินเผาที่แปลกหูหรรษา ทั้งรูปทรงและลวดลาย จนกระทั่งเข้าสู่สมัยประวัติศาสตร์เมื่อพุทธศาสนาจากประเทศเกาหลี และจีนเผยแพร่เข้ามาสู่ประเทศญี่ปุ่น และก่อให้เกิดผลงานทางศิลปะที่น่าสนใจ นอกจากนี้เหตุการณ์ทางด้านประวัติศาสตร์การเมือง สังคม เศรษฐกิจ และศาสนาที่เกิดขึ้นก็จำเป็นที่จะต้องกล่าวถึงอย่างคร่าวๆเพื่อนำมาเชื่อมโยงกับงานศิลปะเพราะเหตุการณ์บางอย่างเหล่านี้ก็เป็นตัวแปรที่สำคัญ ต่องานศิลปะ

2. ประวัติศาสตร์ศิลปะญี่ปุ่น

กัจจกร สุนพงษ์ศรี (2551) เขียนหนังสือเรื่อง “History of Japanese Art” กล่าวถึง ชาวญี่ปุ่นนั้นถ่ายทอดการใช้ชีวิตของตนเองผ่านทางงานศิลปะ นับตั้งแต่อดีตเรื่อยมา แสดงให้เห็นถึงงานศิลปะที่สะท้อนถ่ายทอดความเชื่อในลัทธิและศาสนา ความรัก และความเคารพธรรมชาติ รวมถึงการเคารพอดีต ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้หล่อหลอมจิตวิญญาณให้ชาวญี่ปุ่นรู้จักเลือกสรรสิ่งที่ดีงามการปรับตนให้เข้ากับยุคสมัย มาเสริมสร้างสังคมความรักชาติ และระสนิยมซึ่งช่วยเกื้อหนุนให้ญี่ปุ่นเป็นชนชาติก้าวหน้าและทันสมัย

3. ขำเลียงแลศิลปะญี่ปุ่น

James Jackson Jarves (2545) เขียนหนังสือเรื่อง “ขำเลียงแลศิลปะญี่ปุ่น” กล่าวถึง อิทธิพลในด้านประวัติศาสตร์ ศาสนา และสภาพสังคมในแต่ละยุคที่มีต่องานศิลปะญี่ปุ่น ด้วยการสนับสนุนสมมุติฐานที่ว่าศิลปะคือการแสดงออกอย่างแท้จริงแห่งความทะเยอทะยานความปรารถนาของชนชาติหนึ่งๆ อย่างเช่น อิทธิพลของศาสนาชินโตและพุทธศาสนาที่มีต่อศิลปะญี่ปุ่น พุทธศาสนาในฐานะที่เป็น แหล่งที่เพาะศิลปะอุดมคติด้านสุนทรียภาพของชาวญี่ปุ่น ศิลปะตกแต่งและศิลปะประดับประดาของญี่ปุ่น และแนวความคิดเกี่ยวกับธรรมชาติของชาวญี่ปุ่นเป็นต้น

บทที่ 2 บทวิเคราะห์

ความเป็นมาของประวัติศาสตร์ศิลปะญี่ปุ่นสมัยโคะฟุน

คำว่า “โคะฟุน” หมายถึงเนินสุสานโบราณซึ่งเป็นของชนชั้นหัวหน้าเผ่า นักรบ และจักรพรรดิ สมัยโคะฟุนแบ่งออกเป็นสามระยะคือ ระยะต้น ระยะต้น ระยะกลาง และระยะปลาย สมัยโคะฟุนเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างสมัยก่อนประวัติศาสตร์ และสมัยประวัติศาสตร์ตอนต้น แม้สมัยดังกล่าวจะยังไม่มีตัวหนังสือใช้ แต่จากเอกสารจีน และจดหมายเหตุญี่ปุ่น ตลอดจนผลงานศิลปะที่หลงเหลืออยู่ ทำให้ทราบเรื่องราวของสมัยโคะฟุนได้ค่อนข้างแจ่มชัด

จดหมายเหตุจีนเหว่ยจิ (แต่ง ค.ศ.297) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในซานกั๋วอิจิ แห่งสมัยสามอาณาจักร กล่าวถึงพวกเขา ซึ่งเป็นชนที่เข้ามาจากทางตะวันออกเฉียงเหนือ รุกรานผ่านมาทางแคว้นเล่อลิ่งของจีนบนคาบสมุทรเกาหลี และตั้งถิ่นฐานอยู่ในเกาหลีตอนใต้ และข้ามช่องแคบมายังเกาะคิวชูตอนเหนือ พวกเขาเป็นพวกที่มีวัฒนธรรมสูง รู้จักการกสิกรรม การจักสานสิ่งทอ รู้จักการประมง อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มสังคมที่มีการจัดระเบียบอย่างดี มีการสักและทำเครื่องหมายบนร่างกายให้แตกต่างกันเพื่อระบุชนชั้น ดินแดนของพวกเขาประกอบด้วยประชาคมกลุ่มเล็กกลุ่มน้อยมากมาย ชาวเกาหลีสัมพันธ์กับประเทศจีนโดยส่งทูตไปเฝ้าจักรพรรดิจีน (ค.ศ.57) และได้ตราประทับเป็นการตอบแทน นอกจากนี้ จดหมายเหตุจีนเหว่ยจิ ยังกล่าวถึงการกำเนิดอาณาจักรยามาโตะโบราณ ทางตะวันตกของญี่ปุ่นอีกด้วย

ส่วนจดหมายเหตุญี่ปุ่นสองฉบับคือ โคจิเกิ และนิฮองโชกิ เริ่มเรื่องจากนิยายปรัมปรา และตำนาน โดยกล่าวถึงบรรพบุรุษของชาวญี่ปุ่นที่สืบเชื้อสายมาจากเทพบนสวรรค์ เชื้อสายของเทพแห่งพระอาทิตย์เสด็จลงมาตั้งถิ่นฐานบนพื้นโลกพร้อมด้วยเครื่องราชกกุธภัณฑ์สามประการ คือ คันฉ่องสำริด ดาบเหล็ก และเพชรรูปโค้งงะกะตะมะ ซึ่งกลายเป็นเครื่องราชกกุธภัณฑ์ของราชวงศ์ญี่ปุ่น โดยมีปฐมจักรพรรดิแห่งอาณาจักรยามาโตะ พระนามว่า “จิมมุ” เป็นผู้ปกครองอาณาจักรยามาโตะ ต่อมาเชื้อสายขององค์ได้แผ่อำนาจเขตจากคันโตไปจนถึงคาบสมุทรเกาหลีตอนใต้ ซึ่งการแผ่อำนาจทางการเมืองของอาณาจักรยามาโตะถูกกล่าวไว้ในประวัติศาสตร์เกาหลีและแห่งศิลาจารึกของพระเจ้ากวางเกโตแห่งอาณาจักรโกกูเรียว (ค.ศ. 414) ที่บอกถึงอำนาจของญี่ปุ่นที่แผ่เข้าไปยังดินแดนแถบคาบสมุทรเกาหลีและสถาปนาเมืองในอาณัติของตนขึ้นเรียกว่า “มิมะนะ” จนกระทั่งถูกอาณาจักรซิลลาโบราณยึดคืนไปได้ในที่สุด

ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 5 และ 6 มีชาวเกาหลีอพยพลี้ภัยมาจากสงครามระหว่างสามอาณาจักรมายังดินแดนยามาโตะอย่างมาก และได้นำความรู้ทางด้านช่างและวัฒนธรรมอื่นๆเข้ามาเผยแพร่แก่ชาวพื้นเมืองด้วย นอกจากนี้ยังมีวัฒนธรรมจากจีนที่เข้ามามีบทบาทต่ออาณาจักรยามาโตะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเกษตรกรรม การผลิตงานฝีมือ และระเบียบสังคม แต่ที่เห็นได้ชัดคือ ประเพณีการสร้างสุสานเนินดินภายใต้แรงบันดาลใจจากเกาหลี เพื่อบรรจุร่างผู้ตายของตระกูลที่มีอิทธิพลตามท้องถิ่น และเมื่อมีการสถาปนาราชสำนักยามาโตะขึ้นโดยมีจักรพรรดิเป็นประมุข ความสำคัญในการสร้างสุสานตลอดจนการบรรจุสุสานเครื่องประดับก็ทวีขึ้น แต่ดูเหมือนว่าชาวพื้นเมืองจะไม่เข้าใจนัยความหมายลึกซึ้งของแม่แบบที่

แอบแฝงอยู่ ดังนั้นสุสานจึงเน้นเพียงแต่ความใหญ่โต หรุหระ และฟุ่มเฟือย จนกลายเป็นงานศิลปะที่สำคัญแห่งสุสานโบราณ ต่อมาการสร้างสุสานเริ่มลดบทบาทลง เมื่อพุทธศาสนาเริ่มเข้ามาเผยแพร่ในราชสำนักยามาโตะช่วงคริสต์ศตวรรษที่6 พุทธศาสนาได้เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวญี่ปุ่นนานับการ เช่น ประเพณีการฃาปนกิจศพด้วยการเผาให้กลายเป็นเถ้าถ่าน ก็นับเป็นวัฒนธรรมแบบใหม่ที่พระภิกษุโศโสะแห่งนิกายฮอโซนำเข้ามาเผยแพร่ เมื่อปี ค.ศ. 660 การปฏิรูปทาอิกะ เมื่อถึงศตวรรษที่7 ก็พยายามที่จะลดบทบาทของตระกูลผู้นำท้องถิ่นให้ลดน้อยลง และเมื่อปีค.ศ.646 จักรพรรดินินโตกุ ซึ่งได้รับนโยบายแนวการปกครองมาจากจีน ทรงออกพระราชกฤษฎีกากำหนดมาตรฐาน การฝังศพออกเป็นหกระดับ มีการสั่งห้ามฝังสิ่งของมีค่าลงไปในสุสานอีกต่อไป และทรงกำหนดแรงงานกรรมกรที่ใช้ในการสร้างให้ขึ้นอยู่กับสถานภาพทางสังคมของผู้ตาย สาเหตุเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การสร้างสุสานขนาดใหญ่โตค่อยๆเสื่อมสลายลง และหมดไปในที่สุด

ศิลปะที่พบในสมัยโคะฟุน

การสร้างสุสานโบราณสมัยโคะฟุน มีลักษณะต่อเนื่องมาจากสมัยยายอย เช่น ห้องใต้ดินที่ก่อด้วยหิน ภาชนะดินเผาสำหรับเซ่นไหว้ เครื่องประดับสุสาน และคูที่ขุดล้อมรอบสุสาน สุสานในสมัยต้นมีพัฒนาการแถบเขตคิโน และบริเวณรอบๆทะเลกลางแผ่นดินแพร่ไปถึงทางตอนเหนือของเกาะคิวชู สุสานที่พบมีทั้งรูปกลม รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า และรูปรูปกุญแจ ซึ่งต่อมากลายเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลาย สุสานเหล่านี้มักสร้างสำหรับตระกูลที่มีอำนาจหรือชนชั้นขุนนางท้องถิ่น

เครื่องประดับสุสานในระยะต้น ที่สำคัญมี คันฉ่องสำริด ดาบสำริด และลูกปัดหินโค้งมะกะตะมะ ทั้งสามสิ่งนี้กลายเป็นสัญลักษณ์ของตระกูลที่มีอำนาจในท้องถิ่นนั้น เครื่องประดับประเภทกำไลมือทำด้วยหิน โมรารูปวงล้อ และรูปสี่เหลี่ยม ซึ่งดัดแปลงมาจากเครื่องประดับที่ทำด้วยเปลือกหอยสมัยยายอยก็ได้รับความนิยมอย่างมากในระยะต้น และใช้ต่อเนื่องมาจนถึงระยะปลาย เป็นเครื่องแสดงสถานะทางสังคม ทั้งยังมีความหมายทางเวทมนต์ คาถาด้วย นอกจากนี้ยังพบเครื่องมือ เกษตรกรรมกับอาวุธประเภทดาบและหัวลูกศรที่ทำจากเหล็กวางคู่กับลูกปัดหินโมรารูปโค้งมะกะตะมะด้วย ซึ่งหมายถึงสัญลักษณ์ของหัวหน้าตระกูลผู้ควบคุมกำลังพล และผลิตผลทางเกษตรกรรมในบรรดาเครื่องประดับสุสานระยะต้นนี้ดูเหมือนว่าคันฉ่องสำริดจะมีความสำคัญมากเพราะถือว่าเป็นเครื่องแสดงอำนาจหนึ่งในสามอย่างของชนชั้นสูง

ต่อมาในระยะกลาง เป็นระยะแห่งพัฒนาการทางด้านการเมือง การทหารและสังคม สุสานรูปรูปกุญแจทวีความสำคัญและมีขนาดใหญ่ขึ้นในเขตการปกครองของตระกูลที่มีอำนาจ อิทธิพลจากเกาหลีมีบทบาทรุนแรงในบางท้องถิ่น การแข่งขันกันสร้างสุสานรูปรูปกุญแจล้อมรอบด้วยคู ได้พัฒนาจนถึงขั้นสูงสุดในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่5 ซึ่งลักษณะของสุสานรูปรูปกุญแจนี้จะมีโครงสร้างที่กำหนดแผนผังและการยกระดับอย่างเป็นระเบียบ โดยสุสานดังกล่าวพบมากแถบบริเวณยามาโตะและในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่5มีสุสานก่อด้วยหินขนาดใหญ่ มีระเบียบทางเดินนำไปสู่คูหาที่ก่อด้วยหินเช่นกัน รูปแบบดังกล่าวได้แรงบันดาลใจจากสุสานในเกาหลี

ส่วนสิ่งของเครื่องประดับสุสานซึ่งเป็นผลงานทางศิลปะ ภายใต้แรงบันดาลใจจากจีนสมัยราชวงศ์เหนือและราชวงศ์ใต้ และสมัยสามอาณาจักรของเกาหลี ซึ่งปรากฏในรูปของเครื่องประดับที่ทำด้วยสำริด เช่น มงกุฎสำริดชูปทอง และต่างหูทอง ส่วนม้า อาวุธ ตุ๊กตาฮานิวะ เครื่องปั้นดินเผา และจิตรกรรมฝาผนังล้วนมีต้นกำเนิดมาจากเกาหลี เครื่องประดับเหล่านี้มักเป็นสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันของเจ้าของสุสานซึ่งแสดงสถานภาพทางสังคม และอำนาจที่เคยมีเมื่อครั้งยังมีชีวิต นอกจากนี้คติความเชื่อในโลกหน้าดูจะมีอิทธิพลเหนือสิ่งอื่นใด ดังนั้นการฝังเครื่องประดับลงในสุสานก็เพื่อให้ผู้ตายได้มีโอกาสนำติดตัวไปใช้ในโลกรหน้า และสิ่งเหล่านี้ได้กลายเป็นผลงานศิลปะที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตประจำวันทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และที่สำคัญคือการเปลี่ยนแปลงจากความเชื่อในเรื่องเวทมนต์ คาถา ของสังคมเกษตรกรรมมาสู่สังคมที่มีกษัตริย์ปกครอง

ศิลปะแห่งสุสานในสมัยโคะฟุนตอนปลายมีหลายประเภทแต่ที่เด่นคือ ตุ๊กตาดินเผาฮานิวะ ถิ่นกำเนิดขึ้นช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 4 แถบบริเวณเขตปกครองคิโน คำว่า “ฮานิวะ” แปลว่าวงแหวนที่ทำด้วยหิน ตุ๊กตาฮานิวะมีผิวเนื้อหยาบ สีแดง ข้างในกลวงมีสองประเภทคือ ประเภทแรกรูปทรงกระบอก มักพบอยู่ตามเนินสุสาน ส่วนประเภทที่สองจะแสดงรูปร่างชัดเจน เป็นรูปคน สัตว์ บ้าน อาวุธ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในสมัยนั้น นอกเหนือจากตุ๊กตาฮานิวะที่มีชื่อเสียงแล้วในสมัยโคะฟุนตอนปลายยังมีเครื่องปั้นดินเผาที่แสดงถึงความก้าวหน้าในกรรมวิธีการผลิตซึ่งเป็นแรงบันดาลใจจากต่างชาติอีกด้วยนั่นคือเครื่องปั้นดินเผาซูเอะ เป็นเครื่องปั้นดินเผาภายใต้แรงบันดาลใจจากเครื่องถ้วยชามของเกาหลี เป็นภาชนะเนื้อแกร่ง ผนังบางสีดำ ภาชนะซูเอะนี้นิยมใช้กันในหมู่ชนชั้นสูง และพบเป็นจำนวนมากในสุสาน ใช้เป็นเครื่องถ้วยในงานพิธีกรรมใส่ของกินของดื่มเพื่อเซ่นไหว้ผู้ตายและผลงานศิลปะที่สำคัญอีกชิ้นหนึ่งก็คือ ภาพเขียนสีบนผนังสุสาน ลวดลายจำหลักหิน และลวดลายบนหีบศพ เป็นงานศิลปะที่มีลักษณะเฉพาะของแถบคิวชู ซึ่งได้แรงบันดาลใจมาจากจีนแผ่นดินใหญ่

เท่าที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าสมัยโคะฟุนเป็นช่วงเวลาที่มีอิทธิพลจากจีนและเกาหลีแพร่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันและงานพิธีกรรมของชาวพื้นเมืองนับเป็นก้าวใหม่แห่งความเจริญทางอารยธรรมและเทคโนโลยี และยังเพิ่มความหรูหราให้แก่วัฒนธรรมของชาวพื้นเมืองอีกด้วย และสิ่งที่ชาวพื้นเมืองต้องการศึกษาจากศิลปะในสมัยโคะฟุนก็คือ ลวดลายที่ปรากฏบนคันฉ่องสำริด เพราะลวดลายนั้นสะท้อนให้เห็นถึงแนวความคิดของช่างฝีมือพื้นเมือง และก่อให้เกิดมโนภาพของสังคมในสมัยโคะฟุน

คันฉ่องสำริดคืออะไร

จากที่กล่าวถึงศิลปะโคะฟุนในระยะต้นนั้น ในบรรดาเครื่องประดับสุสานระยะต้น คันฉ่องสำริด ดูเหมือนจะมีความสำคัญมากและจัดเป็นหนึ่งในเครื่องแสดงอำนาจหนึ่งในสามอย่าง มักพบฝังอยู่ในสุสานของตระกูลหัวหน้าท้องถิ่นหรือชนชั้นสูง คันฉ่องสำริดที่พบมีทั้งชนิดที่พบมีทั้งนำเข้ามาจากจีนสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันออก และสมัยสามอาณาจักร ซึ่งตกทอดสืบกันมาในตระกูลที่มีอำนาจ ขณะเดียวกันก็มีคันฉ่องชนิดที่ช่างฝีมือชาวพื้นเมืองพยายามลอกเลียนแบบของนำเข้า ชนิดหลังนี้จะมีคุณภาพด้อยกว่าชนิดแรก เช่น เนื้อโลหะที่บางกว่า

อีกทั้งยังเป็นหลักฐานที่ยืนยันว่าช่างฝีมือชาวพื้นเมืองสมัยนั้นไม่เข้าใจความหมายในลวดลายที่ปรากฏบนคันฉ่อง ซึ่งของต้นแบบมักทำเป็นเรื่องราวความเชื่อในลัทธิเต๋า ความเป็นอมตะ และคำจารึก แต่ชาวพื้นเมืองในสมัยนั้นมีแต่เพียงความตั้งใจที่จะเลียนแบบ โดยปราศจากความเข้าใจในความหมาย ซึ่งคันฉ่องสำริดที่พบในสมัยโคะฟุนนั้นถูกใช้ในความหมายที่เกี่ยวกับวิญญาณ ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งสัญลักษณ์ทางวิญญาณ เป็นที่อยู่อาศัยของวิญญาณและเป็นเครื่องส่องแสงสว่าง นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องแสดงฐานะชั้นสูงทางสังคมอีกด้วย ต่อมาคันฉ่องสำริดที่ใช้เป็นเครื่องประดับสุสานเริ่มเสื่อมความนิยมลงตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่5 เป็นต้นมาเพราะส่วนที่ผลิตจากฝีมือช่างพื้นเมืองมีคุณภาพไม่ดีทั้งเนื้อวัสดุและฝีมือการผลิตที่มีขนาดเล็กลง

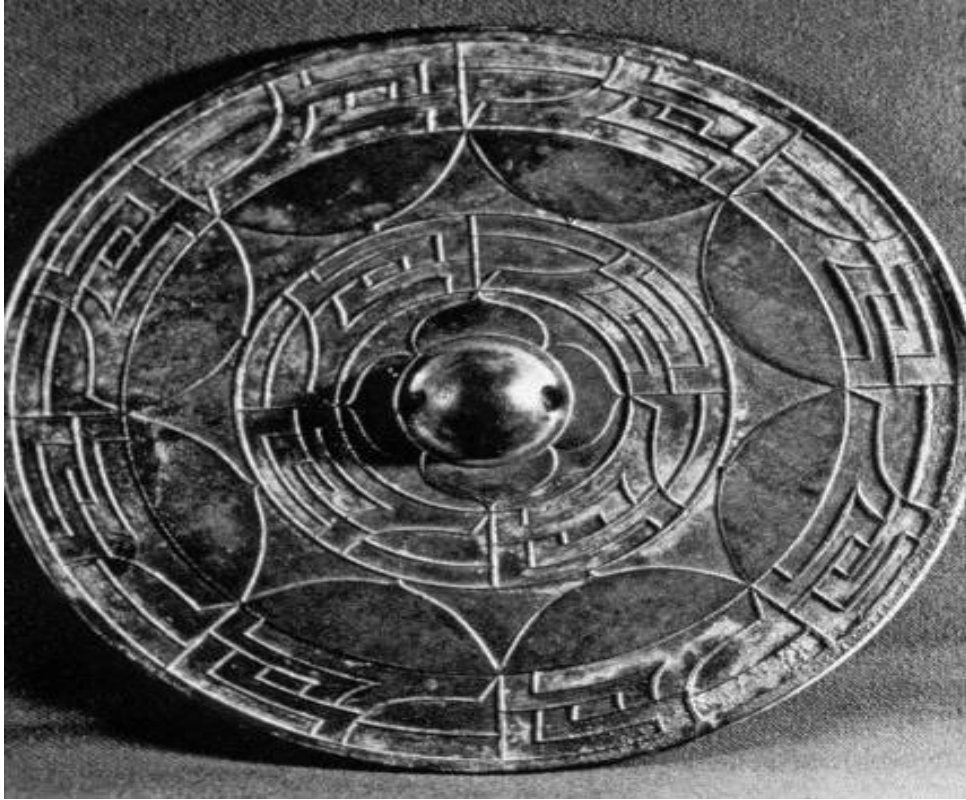
ลวดลายที่ปรากฏบนคันฉ่องสำริด

ในยุคแรกๆคันฉ่องสำริดที่สร้างขึ้นมาไม่มีรูปแบบแกะสลักลวดลายอะไรมากนัก มีเพียงเป็นลายเส้นลายจุดหรือวงกลมเท่านั้น โดยใช้เป็นสัญลักษณ์แทนภูเขา หรือใช้แทนพลังจักรวาล ดวงดาว พระอาทิตย์ พระจันทร์ เป็นต้น ต่อมาช่างฝีมือมีการพัฒนาขึ้น คันฉ่องสำริดที่สร้างจึงเริ่มปรากฏรูปภาพต่างๆอย่างชัดเจนสามารถสื่อความหมายได้ดีขึ้น เช่นรูปเทพเจ้า รูปลึบสิงนักซ์ตร เป็นต้น และเส้นสายลวดลายต่างๆก็เริ่มปรากฏรายละเอียดมากขึ้นตามลำดับ จนเกิดความงดงามขึ้น โดยภาพต่างๆจะปรากฏอยู่บนด้านหนึ่งของคันฉ่อง ตรงจุดกึ่งกลางมักจะเป็นรูปเต่าหรือกบ อันมีความหมายถึงอายุยืนยาวปราศเปรี๊ยะว่องไว จะผ่านพ้นอุปสรรคใดๆด้วยความรวดเร็วและห่างไกลจากสิ่งอัปมงคล ตรงรูปเต่าหรือรูปกบ จะมีรูเจาะทะลุกันเพื่อไว้ร้อยเชือกให้จับถือคันฉ่องได้สะดวกขึ้น ส่วนอีกด้านหนึ่งของคันฉ่องจะราบเรียบเอาไว้สำหรับส่องหน้า

บทที่ 3 บทวิเคราะห์

วิเคราะห์ลวดลายที่ปรากฏบนคันฉ่องสำริด

1.



รูปที่ 1 Bronze mirror japan

(ที่มา : <https://quizlet.com>)

คันฉ่องสำริดลายชอกโกมอน มีการออกแบบเป็นลายเส้นดุน ประกอบด้วยเส้นตรงและเส้นโค้ง ที่สัมพันธ์กัน ทำให้ดูเรียบง่าย และตรงกลางมีรูไว้สำหรับสอดเชือกให้เข้าถึงกันได้ คันฉ่องสำริดลายชอกโกมอนนี้ได้รับอิทธิพลรูปแบบการตกแต่งมาจากทั้งของจีนและของเกาหลี โดยดูได้จากลายเส้น เส้นโค้งนั้นได้รับอิทธิพลมาจากเกาหลีในเรื่องของการสร้างสุสานเนินดิน ส่วนลายเส้นตรงของขอบคันฉ่องได้รับอิทธิพลมาจากจีนที่เน้นในเรื่องของธรรมชาติ สันนิษฐานว่าลายชอกโกมอนน่าจะเป็นลายที่ช่างพื้นเมืองประยุกต์มาจากลายดอกไม้บนคันฉ่องสมัย Yayoi ตอนกลาง หรือได้ความคิดมาจากลายที่ แอลวีของจีน

2.



รูปที่ 2 Bronze mirror japan

(ที่มา : <https://quizlet.com>)

คันท่องสำริดรูปบ้าน เป็นลวดลายที่แสดงออกถึงความคิดอย่างอิสระของช่างฝีมือชาวญี่ปุ่นในสมัยโคะฟุนผสมผสานเข้ากับอิทธิพลที่ได้รับจากจีน โดยลวดลายตามขอบเป็นอิทธิพลของจีน จะเห็นได้ว่าลวดลายตามขอบนั้นเป็นลายเส้นตรง ที่แสดงออกถึงธรรมชาติและความสะดวก เป็นแนวความคิดมาจากลัทธิเต๋าของจีน ส่วนลวดลายบ้านทั้งสี่แบบสะท้อนให้เห็นถึงสถาปัตยกรรมร่วมสมัยของจีนและญี่ปุ่นที่นำมาผสมผสานกัน เริ่มจากลายรูปบ้านด้านบนสุดเป็นบ้านแบบพื้นระนาบ หลังคาหน้าจั่วถัดมาด้านขวาเป็นบ้านหลุม และอีกสองหลังเป็นบ้านยกระดับ โครงสร้างดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงสถานะทางสังคมของผู้อาศัยในสมัยนั้น เช่น บ้านตั้งเสาอาจเป็นได้ทั้งบ้านของหัวหน้าชุมชน หรือเป็นยุ้งฉางเก็บอาหารก็ได้ และตรงกลางของคันท่องจะเป็นหลุมวงกลมขนาดใหญ่ ซึ่งต่างจากคันท่องสำริดทั่วไปที่พบในสมัยนั้น

3.



รูปที่ 3 Bronze mirror japan

(ที่มา : <https://heritageofjapan.wordpress.com> -)

คันฉ่องสำริดรูปคนกำลังล่าสัตว์ เป็นการแสดงแนวคิดอย่างอิสระ ที่ได้รับอิทธิพลมาตั้งแต่สมัย Yayoi จากคันฉ่องจะเห็นภาพนายพรานจำนวนมากกำลังถืออาวุธชนิดต่างๆ มีทั้งดาบ โล่ และไม้ด้ามยาว เป็นต้น และมีนายพรานกำลังล่ากวาง แม้ว่าการจัดวางองค์ประกอบภาพจะยังไม่เป็นระเบียบและมีการแสดงท่าทางของนายพรานอย่างอิสระนับว่าเป็นผลงานที่ไม่ค่อยพบและดูแปลกไปกว่าลวดลายบนคันฉ่องชนิดอื่นๆ สันนิษฐานว่าได้รับอิทธิพลมาจากจีนและอริยธรรมตะวันตกที่ผสมผสานกัน

4.



รูปที่ 4 Bronze Mirror japan

(ที่มา:<http://www.britishmuseum.org>)

คันท่องสำริดรูปที่สี่นี้ถูกพบในสมัยโคะฟุน ใช้สำหรับในการประกอบพิธีกรรมในสมัยนั้น รูปแบบและลวดลายของคันท่องนั้นได้รับอิทธิพลมาจากจีน ผิวของคันท่องจะมีลายนูนขึ้นมาเหมือนรูปไข่ และตรงกลางของคันท่อง จะมีรูนูนขึ้นมาคล้ายรูปกบ มีความหมายว่าอายุยืนยาวและปราดเปรียว ซึ่งคล้ายกับคันท่องสำริดของจีน ส่วนขอบของคันท่องสำริดนั้นเป็นลายเส้นธรรมดาที่แสดงถึงความเรียบง่าย ในแบบคติของคนจีนอีกด้วย

5.



รูปที่5 Bronze mirror japan

(ที่มา: <http://www.lannaka.com>)

คันฉ่องสำริดรูปที่ห้านี้ สร้างตามความเชื่อโบราณของชาวญี่ปุ่นในสมัยนั้นเป็นคันฉ่องที่พบในสมัย Yayoi และสมัย Kofun ใช้สำหรับประกอบพิธีกรรมในสมัยนั้น ลวดลายที่ปรากฏบนคันฉ่องสำริดนี้ได้รับอิทธิพลมาจากลัทธิเต๋าของจีน จะเน้นในเรื่องของธรรมชาติ และความเรียบง่าย โดยดูได้จากลายเส้นที่ใช้และลวดลายที่ปรากฏบนคันฉ่องจะเป็นรูปวงกลมล้อมรอบใบไม้สามกลีบ และมีต้นไม้อยู่ถัดลงมา ซึ่งใบไม้ทั้งสามกลีบที่อยู่ในวงกลมนั้นตามความเชื่อโบราณหมายถึงของวิเศษทั้งสามอย่าง ที่ชนชั้นผู้สูงศักดิ์ต้องมี

6.



รูปที่6 Bronze Mirror japan
(ที่มา: <https://heritageofjapan.wordpress.com>)

คันฉ่องสำริดรูปที่หกนี้มีมาตั้งแต่สมัย Yayoi จนถึงสมัย Kofun และได้รับอิทธิพลมาจากจีนในสมัยราชวงศ์ฮั่น ลวดลายที่ปรากฏบนคันฉ่องจะประกอบไปด้วย เส้นหยักมากมาย และเป็นรอยนูนขึ้นมา ซึ่งดูแล้วคล้ายรูปหอย อาจสันนิษฐานได้ว่าลวดลายที่ปรากฏบนคันฉ่องสำริดนี้เปรียบเสมือนสัตว์และเทพต่างๆ ในตำนานของจีนที่ช่างฝีมือชาวญี่ปุ่นได้ลอกเลียนแบบมาโดยที่ไม่รู้นัยของความหมายนั้น

7.



รูปที่7 Bronze Mirror japan
(ที่มา: <http://www.britishmuseum.org>)

คันท่องสำริดรูปที่เจ็ด ลวดลายที่ปรากฏบนคันท่องสำริดนี้เป็นรูปนกสองตัวที่กำลังบินอยู่ และรอบๆนกสองตัวนี้จะประกอบไปด้วยดอกไม้มากมาย ซึ่งลวดลายที่ปรากฏบนคันท่องสำริดอันนี้ได้รับอิทธิพลมาจากรูปแบบต้นฉบับของจีนและมาผสมผสานเข้ากับลวดลายพื้นบ้านของชาวญี่ปุ่น ทำให้คันท่องดูง่ายและสวยงามมากขึ้น

8.



รูปที่8 Bronze Mirror japan
(ที่มา: <http://www.britishmuseum.org>)

คันท่องสำริดรูปที่แปด ลวดลายที่ปรากฏบนคันท่องสำริดนี้ประกอบด้วยนกที่อยู่ในท่ามกลาง
หมุดดอกไม้ คล้ายลวดลายที่ปรากฏบนคันท่องสำริดรูปที่เจ็ด ซึ่งลวดลายที่ปรากฏบนคันท่องได้รับ
อิทธิพลมาจากต้นแบบของจีนเช่นเดียวกัน มาผสมผสานเข้ากับลวดลายพื้นบ้านของชาวญี่ปุ่น ทำให้
คันท่องนั้นดูสวยงาม

9.



รูปที่9 Bronze Mirror japan
(ที่มา: <https://www.liveauctioneers.com>)

คันท่องสำริดรูปที่เก้า ลวดลายที่ปรากฏบนคันท่องสำริดนี้ ประกอบไปด้วยรูปนกสองตัวที่กำลังบินเล่น และถัดมาเป็นรูปต้นไม้สองต้น ซึ่งลวดลายที่ปรากฏนี้ได้รับอิทธิพลมาจากลวดลายต้นแบบของจีนที่ช่างฝีมือนำมาลอกเลียนแบบ โดยที่ไม่เข้าใจนัยความหมายของรูปภาพนี้

10.



รูปที่10 Bronze mirror japan

(ที่มา: <https://heritageofjapan.wordpress.com>)

คันท่องสำริดรูปที่สิบ ลวดลายที่ปรากฏบนคันท่องสำริดนี้ได้รับอิทธิพลมาจากจีนและเกาหลีผสมผสานกัน จากรูปลวดลายที่ปรากฏบนคันท่องนั้นประกอบด้วยสัญลักษณ์ของจีน ซึ่งสัญลักษณ์นี้หมายถึงเทพและสัตว์ต่างๆของจีน ส่วนลวดลายที่ปรากฏตรงกลางคันท่องนั้นได้รับแรงบันดาลใจมาจากเกาหลี

11.



รูปที่11 Bronze mirror Japanese

(ที่มา: <http://commons.wikimedia.org>)

คันฉ่องสำริดรูปที่สิบเอ็ด ลวดลายที่ปรากฏบนคันฉ่องนั้นได้รับอิทธิพลมาจากจีนและเกาหลี มาผสมผสานเข้ากับลวดลายพื้นบ้านของชาวญี่ปุ่น ลวดลายที่ปรากฏบนคันฉ่องนั้นประกอบด้วยรูปแมวหกตัว ซึ่งแมวเป็นสัตว์ที่ชาวญี่ปุ่นนั้นเคารพมาตั้งแต่สมัยโบราณ ส่วนลายเส้นโค้งและเส้นคดที่ปรากฏรอบๆแมวนั้น ได้รับอิทธิพลมาจากจีนและเกาหลี และลวดลายที่ปรากฏบนขอบสำริดของคันฉ่องนี้เป็นรูปทรงสามเหลี่ยมซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากจีน

12.



รูปที่12 Bronze Mirror japan

(ที่มา: <http://www.oberlin.edu>)

คันฉ่องสำริดรูปที่สิบสอง ลวดลายที่ปรากฏบนคันฉ่องสำริดนี้ได้รับอิทธิพลมาจากต้นแบบของจีนใน สมัยราชวงศ์ฮั่นที่ช่างฝีมือชาวพื้นเมืองของญี่ปุ่นในสมัยนั้นพยายามจะลอกเลียนแบบให้เหมือนของจีน

พัฒนาการของคันท่องสำริดในสมัยโคะฟุน

ช่วงแรกในสมัยโคะฟุนนั้น คันท่องสำริดยังเป็นเพียงการลอกเลียนแบบลวดลายจากของเงินและของเกาหลีโดยช่างฝีมือชาวพื้นเมืองชาวญี่ปุ่นเท่านั้น โดยที่ช่างฝีมือชาวญี่ปุ่นก็ยังไม่รู้ความหมายที่ปรากฏบนคันท่องสำริด ในช่วงแรกๆนั้นเริ่มจากการลอกเลียนแบบง่ายๆ เช่นลายเส้นตรง เส้นโค้งธรรมดาเป็นต้น ต่อมาช่างฝีมือชาวญี่ปุ่นก็ได้พัฒนาโดยการนำเอาลวดลายพื้นบ้านของชาวญี่ปุ่นวาดลวดลายผสมผสานกับลวดลายของเงินและเกาหลีลงบนคันท่องสำริด หรือวาดตำนานของตนเองลงไปบนคันท่องสำริด ทำให้คันท่องสำริดดูงดงามมากขึ้นและดูมีเอกลักษณ์มากขึ้น จนในที่สุดชาวญี่ปุ่นก็สามารถสร้างลวดลายที่ปรากฏบนคันท่องสำริดเองได้ โดยใช้รูปแบบและหลักการเดียวกับของเงิน

อิทธิพลที่ได้รับของลวดลายบนคันท่องสำริดในสมัยโคะฟุน

ในสมัยโคะฟุนนั้นมีชาวเกาหลีอพยพลี้ภัยเข้ามาตั้งถิ่นฐานในญี่ปุ่นและนำเอาวัฒนธรรมเข้ามาเผยแพร่ด้วย รวมถึงเงินก็เข้ามามีบทบาทมากในสมัยนั้นจึงทำให้ญี่ปุ่นรับเอาวัฒนธรรมของทั้งสองประเทศมารวมถึงงานศิลปะด้วยจึงทำให้งานศิลปะส่วนใหญ่ของญี่ปุ่นได้รับอิทธิพลมาจากจีนและเกาหลีเป็นส่วนใหญ่

บทที่ 4 บทสรุป

สรุปผลการศึกษา

การผลการศึกษาลวดลายบนคันฉ่องสำริดข้างต้นจะเห็นได้ว่า จีนนั้นเข้ามามีบทบาทมากในศิลปะของญี่ปุ่น ทั้งแนวคิดและรูปแบบของศิลปะ ส่วนเกาหลีนั้นจะเข้ามามีบทบาทต่อญี่ปุ่นเรื่องของการเกษตรและงานช่างฝีมือส่วนใหญ่ ซึ่งศิลปะตกแต่งของจีน เกาหลี และญี่ปุ่นมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเป็นอย่างมากจนแยกกันได้ไม่ถนัดนักเสมอไป ในตอนต้นมีความคล้ายคลึงกันในสภาพและแรงบันดาลใจต่างๆซึ่งทำให้ผลงานของทั้งจีน เกาหลี และญี่ปุ่นนั้นคล้ายคลึงกันไปด้วย นอกจากองค์ประกอบที่ทำให้ศิลปะนั้นเท่าเทียมกันแล้วยังมีการแลกเปลี่ยนสิ่งของและความรู้ หรือบางทีอาจจะมีการแลกเปลี่ยนช่างฝีมือกันด้วยจึงทำให้สิ่งของมากมายหรือศิลปะจากสามประเทศนี้ใช้ตัวอย่างและแบบแผนอย่างเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากข้อมูลที่ใช้ในการอ้างอิงส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษเกือบทั้งหมดทำให้ยากแก่การอ่านและการทำความเข้าใจเล็กน้อย อีกทั้งข้อมูลของภาพที่ผู้ศึกษาต้องการศึกษานั้นไม่ได้มีข้อมูลอยู่ในหนังสือมากนักจะมีอยู่บนสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นส่วนใหญ่ ข้อมูลค่อนข้างกระจ่ายไม่เป็นหมวดหมู่ ทำให้ยากแก่การรวบรวมข้อมูลและข้อมูลที่ได้นั้นจะมีปัญหาในเรื่องของการบิดเบือนไปของสีภาพและขนาดความคมชัดของรูปภาพในแต่ละรูป อาจทำให้สับสนได้ว่าจะใช้ข้อมูลอันไหน ผู้วิจัยเห็นว่าข้อมูลต่างๆในวิจัยเล่มนี้สามารถใส่ต่อยอดได้ ถ้าหากมีบุคคลอื่นที่รู้สึกสนใจจะศึกษาหรือค้นคว้าต่อเกี่ยวกับภาพพิมพ์ในรูปแบบต่างๆในสมัยเอโดะ หรือจากจากศิลปินท่านอื่นๆได้ไม่มากนัก

บรรณานุกรม

บทความจากหนังสือ

กำจร สุนพงษ์ศรี. ประวัติศาสตร์ศิลปะญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

มาลินี คัมภีร์ญาณนนท์. ประวัติศาสตร์ศิลปะญี่ปุ่น. มหาวิทยาลัยศิลปากร

James Jackson. ข้าเลื่องแลศิลปะญี่ปุ่น. สาขาศิลปศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2545

ศุกร ปิ่นศรีเพชรกุล. สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทยญี่ปุ่น. สารนิพนธ์ (ศศ.บ. (โบราณคดี))—มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2517

เพ็ญศรี กาญจนมัย. ประวัติศาสตร์อารยธรรมญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527.

ฮิโระ ไชโต และ เอลิซาเบธ ลี ; ยูปีเตอร์ แพล. พงศาวดารญี่ปุ่น. นนทบุรี : ศรีปัญญา, 2556.

คณะผู้เขียน Aikawa Tsugumoto ... [และคนอื่น ๆ] ; คณะผู้แปล ปราณี่ จงสุจริตธรรม ...

[และคนอื่น ๆ]. กระจกส่องญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ : โรงเรียนสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น), 2544.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

Bronze Mirror japan Kofun.[Online]. Accessed 20 June 2013. Available from

<https://quizlet.com>

Bronze Mirror japan Kofun.[Online]. Accessed 20 June 2013. Available from

<https://quizlet.com>

Bronze Mirror japan Kofun.[Online]. Accessed 14 July 2014. Available from

<https://heritageofjapan.wordpress.com>

Bronze Mirror japan Kofun.[Online]. Accessed 9 December 2014. Available from

<http://www.britishmuseum.org>

Bronze Mirror japan Kofun.[Online]. Accessed 10 June 2012. Available from

<http://www.lannaka.com>

Bronze Mirror japan Kofun.[Online]. Accessed 14 July 2014. Available from

<https://heritageofjapan.wordpress.com>

Bronze Mirror japan Kofun.[Online]. Accessed 9 December 2014. Available from

<http://www.britishmuseum.org>

Bronze Mirror japan Kofun.[Online]. Accessed 9 December 2014. Available from

<http://www.britishmuseum.org>

Bronze Mirror japan Kofun.[Online]. Accessed 15 November 2012. Available from

<https://www.liveauctioneers.com>

Bronze Mirror japan Kofun.[Online]. Accessed 14 July 2014. Available from

<https://heritageofjapan.wordpress.com>

Bronze Mirror japan Kofun.[Online]. Accessed 22 December 2013. Available from

<http://commons.wikimedia.org>